
Alumna: Laura Roig Oró
Tutora: Germán Alemany Leira

La música com a teràpia logopèdica

Presentació

Tot va començar quan a l'escola em van preguntar quin tema general em cridava l'atenció. De seguida vaig pensar que la música és el meu dia a dia en la vida i crec que és un element essencial que pot arribar a ajudar molt les persones. Per tot això vaig fer una petita recerca i vaig veure que la música s'aplica en la teràpia amb nens sords, amb infants amb problemes i retards lingüístics, entre d'altres. Aquest camp em va cridar molt l'atenció i em vaig plantejar la pregunta: Com pot ajudar la música a treballar patologies del llenguatge? Així doncs, vaig decidir començar la meva recerca sobre «La música com a teràpia logopèdica».

Per tot això, el meu treball de recerca té com a tema principal l'estudi del camp de la logopèdia en aspectes lingüístics en infants sords, amb implants coclears o audiòfons, i en infants amb problemes de llenguatge.

Metodologia

Per introduir-me en aquest món vaig començar llegint molts llibres i articles que em van requerir consultar el diccionari per tal d'entendre el vocabulari, i això em va ajudar a acotar la part teòrica del treball. Vaig començar per definir els conceptes

clau del meu treball: logopèdia, musicoteràpia i les seves aplicacions. Calia explicar, doncs, els aspectes que tenen en comú la música i el llenguatge per tal d'entendre la seva relació. Per altra banda, com que la majoria de casos dels quals parlo són infants amb sordesa, vaig creure important parlar sobre la sordesa i explicar com funciona l'oïda i què passa quan no funciona.

Com a part pràctica vaig tenir la gran sort de poder-me posar en contacte amb dues escoles que treballen d'aquesta manera. Vaig tenir el plaer de poder observar en primera persona les diverses sessions de logopèdia amb alumnes sords a l'Escola Tàber. Pel que fa la meva experiència a l'Escola Pia Balmes, va ser la musicoterapeuta qui em va explicar tot el seu treball, l'estructura de les sessions i què volia assolir en cada un dels alumnes amb els quals treballava.

Finalment, vaig fer un estudi a BabyBeats, un recurs que ajuda l'infant a conèixer el món del so, de la música i les veus, ja que proporciona una manera motivadora i divertida d'estimular la comunicació. Per altra banda, vaig poder concertar una entrevista amb un otorrinolaringòleg per tal d'entendre bé el funcionament d'un implant coclear.

Cos del treball

Primer de tot s'ha d'aclarir que el llenguatge és la qualitat de l'ésser humà que ens permet comunicar pensaments, sentiments, emocions... a altres éssers vius. En canvi, la parla és la materialització del pensament que requereix un temps de maduració.

En el cas dels nens sords, durant l'adquisició del llenguatge aquests necessiten complements visuals, gestuals i d'imatge per completar l'emissió oral i és important que se'ls tracti igual que un infant oient i que hagin de seguir les mateixes normes que es proposen als oients, ja que la sordesa no ha de comportar un privilegi envers les normes socials.

Per entendre la logopèdia musical, és essencial saber primer en què consisteix cada part: la logopèdia i la musicoteràpia. La logopèdia consisteix en la correcció de les dificultats que afecten la veu, l'articulació, la paraula i el llenguatge oral i escrit mitjançant tècniques de reeducació. En canvi, la musicoteràpia és l'ús de la música, del so i dels instruments per establir una relació entre el musicoterapeuta i el pacient permetent a través d'ella millorar la qualitat de vida, i recuperar i rehabilitar el pacient. A més, la musicoteràpia parteix de la idea que la música proporciona plaer, benestar, tranquil·litat i altres efectes emocionals agradables. Si aquestes dues s'ajunten creen el meravellós món de la logopèdia musical, una teràpia que serà més eficient.

Molts us preguntareu quina és la relació entre la música i el llenguatge, cosa que es pot explicar amb els jocs de falda i les qualitats del so. Els jocs de falda són un lligam entre la cantarella, la música i l'aprenentatge d'un nou vocabulari i una forma d'expressió verbal a través del cant i l'entonació. Per altra banda, les qualitats del so

en la parla no les controlem, les fem segons les nostres emocions d'aquell moment; en canvi, en la música són intencionades, forcem aquella qualitat quan ens interessa per reforçar allò que està sonant. Aquest treball ajuda a poder-les utilitzar en la parla cada dia, sense pensar-les.

Per acabar, relacionant tot això amb el que jo he pogut veure de primera mà, a l'escola Tàber, en la majoria dels alumnes s'alterna la logopèdia amb la música, per això una logopeda m'ha explicat que la música s'utilitza sobretot en els nens més petits, des que neixen fins als cinc anys, ja que l'infant encara no sap el vocabulari suficient. A l'escola Pia Balmes he pogut comprovar com la música ajuda els infants a perdre la por d'interactuar i expressar-se, i aconsegueix una millora de l'autoconfiança i l'autoestima. A més, la música és un vehicle on és molt difícil fer malament una cosa, quan ells senten un «molt bé», els vas augmentant la confiança. També ajuda a augmentar la confiança dels nens ja que els ajuda a la comunicació amb el grup-classe, atès que quan arriben a l'aula els altres nens els pregunten què fan, on han anat... i és crea així un espai d'importància d'aquell alumne en el grup.

Finalment, el recurs BabyBeats demostra que cada vegada la música està més integrada en el món de la logopèdia i els nens sords per tal d'ajudar-los a adquirir un bon desenvolupament del llenguatge, i es treballen les diverses qualitats de la parla i el llenguatge d'una manera indirecta i fent d'aquest treball un moment lúdic i divertit per a l'infant.

Conclusions

Escriure aquestes paraules significa el final d'aquesta etapa, la del treball de recerca. Estic contenta dels resultats obtinguts i de la finalització del treball. Amb aquesta recerca no només he pogut aprendre coses noves, sinó que també he millorat la meua organització personal.

El primer objectiu que em vaig marcar va ser esbrinar la relació entre la música i el llenguatge. Crec que aquest ha estat assolit amb escreix. En el treball hi ha explicades totes les característiques comunes entre la música i la parla: les qualitats del so i com la música és un element prou important per poder desenvolupar un llenguatge de la millor manera possible. Per tant, puc afirmar vertaderament que la música i el llenguatge són complementaris i junts treballen millor que per separat, ja que he comprovat en tots els casos que la música ajuda al desenvolupament del llenguatge. Alhora, he aconseguit entendre i veure amb els meus propis ulls com la música és un element essencial i brillant per a l'educació d'un infant sord. La música no només els ajuda a aprendre a sentir d'una manera natural i significativa des de ben petits, sinó que amb les cantarelles i les moixaines van desenvolupant una escolta imprescindible per a adquirir el llenguatge oral de manera similar als seus companys oients. Per això, tant a l'Escola Tàber com a l'Escola Pia Balmes vaig poder comprovar que,

en tots els casos, els infants tenien ganes d'anar a la seva sessió amb la logopeda o la musicoterapeuta, ja que per a ells era un moment de diversió i felicitat. A més a més, aprenien d'una manera lúdica i sense provocar una parla forçada.

Finalment, em vaig proposar un objectiu que era estudiar les diverses aplicacions que té la logopèdia. Això ho he pogut aconseguir a través de la recerca i he comprovat que la logopèdia és un àmbit molt ampli que pot ser aplicat en molts casos. També he fet un estudi de la musicoteràpia i els àmbits on es pot treballar. Pel que fa a aquest aspecte, he arribat a la conclusió que la musicoteràpia potser no ha de ser l'única intervenció, però ajuda en el procés d'aprenentatge.

Per acabar, aquest treball no m'ha deixat amb dubtes, sinó que m'ha aclarit més les idees. Vull remarcar que la música és un àmbit molt important en els problemes d'adquisició del llenguatge i de la comunicació. Tothom l'hauria de reconèixer com a tal, i sobretot els terapeutes s'haurien d'adonar que si utilitzen la música com a recurs assoliran més bons resultats i més ràpidament. Vull posar èmfasi en el fet que la música ajuda a adquirir llenguatge, la prosòdia, d'una manera lúdica i gens forçada, i també provoca un contacte més directe, còmode, pròxim i afectiu entre el terapeuta i l'infant.

Bibliografia i webgrafia

Llibres:

PEÑA- CASANOVA, Jordi: *Manual de logopèdia*, Ed. Masson, 3a edició – ALVIN, Juliette: *Musicoterapia*, Paidós Educador, 4a edició – O. BENENZON, Rolando: *Musicoterapia, de la teoria a la pràctica, Nueva edició ampliada – Grup d'investigació sobre Sordeses i Trastorns en l'Adquisició del Llenguatge (GISTAL): L'alumnat sord a les etapes infantil i primària*, Universitat Autònoma de Barcelona – *Fiapas: Sordera infantil. Del diagnóstico precoz a la inclusión educativa*, Guía práctica para el abordaje interdisciplinar

Webs:

Confederación Española de familias de personas sordas (FIAPA): <<http://www.fiapas.es/FIAPAS/index.html>> – La Vanguardia, Estimulación auditiva: <<http://www.innata.com/s/c-estimulacion-temprana/a-estimulacion-auditiva.html>> – Advanced Bionics, BabyBeats: <<https://advancedbionics.com/us/en/campaign/babybeats.html>> – Credac: <<https://serveiseducatiu.xtec.cat/credac-perebarnils/el-creda/ques/>> – Logopedia musical, Paula Ramírez: <<http://laterapiadelarte.com/numero-3/entrevistas/paula-ramirez/>> – Les qualitats del so: <<http://artero.educaconmusica.com/2015/10/05/les-qualitats-del-so/>> – WIDEX, La audiometria: <<http://www.widex.es/perdida-auditiva/audiometria>>
